

вул. Льва Толстого, 6
м. Одеса, 65023, Україна

Т/Ф: (048) 726-22-23
E: office.odesa@legaid.od.ua

www.legaid.gov.ua

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Одеській області

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

щодо виконання Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Одеській області річного плану діяльності

на 2019 рік у II кварталі

ЗМІСТ:

- [1.1.] Посилення правової спроможності та правових можливостей територіальних громад
- [1.2.] Розвиток людського потенціалу та правової спроможності місцевих центрів
- [1.3.] Налагодження взаємодії між регіональним та місцевими центрами

Розділ II. Результативні показники діяльності

[1.1.] Посилення правової спроможності та правових можливостей територіальних громад

В Одеській виправній колонії №14 засуджених проінформували щодо захисту своїх прав

12 квітня 2019 року відбулось чергове відвідування засуджених осіб в Державній установі «Одеська виправна колонія (№14)» на виконання Меморандуму про співпрацю між Адміністрацією Державної кримінально-виконавчої служби України, Державною установою «Центр пробації» та Координаційним центром з надання правової допомоги від 17.09.2018 року.

Начальниця відділу організації надання безоплатної вторинної правової допомоги Регіонального центру **Альбіна Гаврильчик** роз'яснила засудженим право на безоплатну правову допомогу, види правових послуг, передбачені ЗУ «Про безоплатну правову допомогу» та порядок звернення до центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з метою отримання БВПД.

В ході зустрічі було консультації отримали 8 чоловік. Було розглянуто наступні питання:

- Порядок оскарження ухвали суду, якою було відмовлено у застосування до засудженого ЗУ «Про амністію 2016 року»
- Порядок і строки апеляційного оскарження вироку суду
- Порядок зарахування у строк покарання строк попереднього ув'язнення та тримання під вартою
- Порядок вступу в спадщину
- Порядок оформлення паспорту
- Порядок посвідчення довіреностей начальником установи виконання покарань.

У Київському районному суді міста Одеси школярі стали учасниками імпровізованого судового засідання

16 квітня 2019 року, у приміщенні Київського районного суду м. Одеси, школярі гімназії №1 взяли участь у цікавому заході – правопросвітницькій грі у формі імпровізованого суду на тему «Незаконний продаж алкогольних напоїв та тютюнових виробів».

Захід організовано учасниками Міжвідомчого комітету правосуддя Одеської області за підтримки українсько-канадського Проекту підтримки судової реформи.

Урок у формі судового засідання - не нова практика в методиці викладання. Учасниками Міжвідомчого

комітету розроблений єдиний навчальний курс для проведення спільних з представниками

системи безоплатної правової допомоги, поліції, прокуратури, адвокатури, судів, просвітницьких заходів для молоді.

Від системи безоплатної правової допомоги на заході в якості модератора та ведучої виступила директорка Регіонального центру з надання БВПД **Світлана Клішина**.

Спочатку діти з захопленням слухали, що таке судове засідання, які є сторони судового процесу, про засідання від його відкриття до винесення рішення. Дітям розповіли про роботу юристів, які працюють у судовій системі.

В якості фабули учасники розглянули реальну судову справу, для цього вони об'єдналися у 3 команди: «Судді», «Захист» та «Обвинувачення».

Куратором групи «Судді» став суддя Київського районного суду **Володимир Петренко**, наставниками групи «Захист» виступав голова Ради адвокатів Одеської області **Йосип Бронз**, а групи «Обвинувачення» - начальник управління підтримання державного обвинувачення в суді прокуратури Одеської області **Юрій Шарнін**.

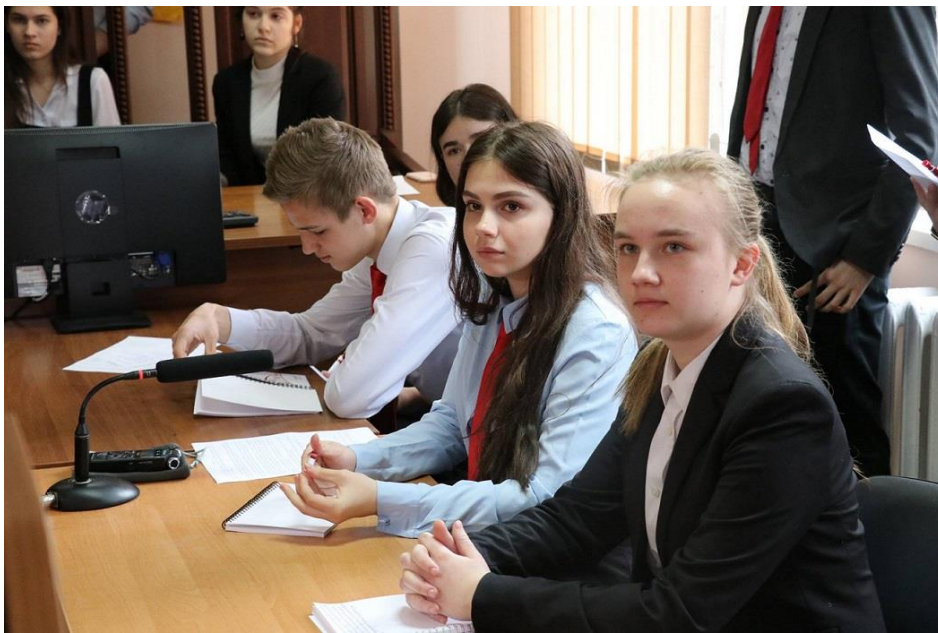
Урок-суд не передбачає обміну думками. Мета уроку - інша: в ході дискусії прийти до єдиної думки з поставленої проблеми. Діти досконально проаналізували кейс: ознайомилися з правилами продажу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, нормативними актами, які це регулюють, та напрацювали алгоритм поведінки в ситуації, яка розглядалася.

Дітям ще раз нагадали, що вживати тютюнові вироби та алкогольні напої не тільки шкідливо для здоров'я, але ще й незаконно.

Потім учасники груп обговорили ті моменти, які здаються їм найбільш переконливими, що підкреслюють і доводять їх правоту. Важливою стала роль кураторів: спрямувати роботу кожної групи, по можливості пояснити, як має будуватися захист або обвинувачення.

Для відтворення "повної картини" учасники дотримувалися форм поводження, прийнятих у суді, а також у гру ввели і моменти приведення свідку до присяги.

Отже, діти вдало інсценували судовий процес та у підсумку «винесли рішення».

Після закінчення «судового засідання» представники суду провели оглядову екскурсію приміщенням суду та ознайомили дітей із структурою та організацією його роботи.

Представниця Регіонального центру взяла участь у прийомі засуджених з правових питань

19 квітня 2019 року в державній установі «Південна виправна колонія (№51)» відбувся прийом засуджених з особистих питань керівництвом установи, в якому взяла участь фахівчиня Регіонального центру спільно з представником спостережної комісії Малиновської районної державної адміністрації.

Начальниця відділу організації надання безоплатної вторинної правової допомоги **Альбіна Гаврильчик** роз'яснила засудженим право на безоплатну правову допомогу, види правових послуг, передбачені ЗУ «Про безоплатну правову допомогу» та порядок звернення до центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з метою отримання БВПД.

В ході зустрічі консультації отримали 7 чоловік.

На прийомі розглядалися ряд значущих питань для засуджених: працевлаштування, переводу на інше відділення СПС, надання необхідних довідок, можливість повторного застосування пільг та заохочень тощо.

На всі питання були надані вичерпні відповіді та додатково роз'яснені права засуджених до позбавлення волі.

Правопросвітництво – пріоритетний сервіс системи БПД

Якою має бути правопросвітницька стратегія системи безоплатної правової допомоги? Над цим питанням працювали понад 200 учасників I Всеукраїнського форуму «Право&Свідомість», який проходив 14 травня одночасно у п'яти містах України – Києві, Харкові, Одесі, Дніпрі та Львові.

*«Співавторами майбутньої стратегії правопросвітництва системи БПД є представники державних органів, правничої спільноти, громадських організацій, експертного середовища. Стратегування – це процес, для якого важлива участь багатьох зацікавлених сторін. Саме спосіб вироблення стратегій через діалог, дискусії на рівні суспільства є запорукою успіху», – зазначив директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Олексій Бонюк**.*

П'ять робочих груп у п'яти містах запропонували різні ідеї, думки, рішення, які потім увійдуть у правопросвітницьку стратегію системи БПД. Вони обговорили як подолати недовіру до права та формувати правову свідомість суспільства. Серед тем – якими мають бути правопросвітницькі заходи, як спланувати креативну інформаційну кампанію та виміряти її результат, як залучити партнерів та зацікавити медіа.

Йшлося про те, що підвищення правової культури є більш ефективним та успішним у порівнянні з посиленням покарання за недотримання правових норм. Тому головне завдання – підвищення рівня правової культури населення, особливо молоді. І тут потрібні амбасадори права. Ними можуть бути волонтери, представники місцевих громад, потерпілі від правопорушень...

*«За останні п'ять років Україна зробила величезний стрибок у розвитку правової свідомості. Українці нарешті повірили, що свої права можна та треба захищати», – зазначив Міністр юстиції **Павло Петренко**, який взяв участь у I Всеукраїнському форумі «Право&Свідомість».*

Він наголосив, що завдання Мін'юсту – продовжити рух до підвищення рівня правосвідомості українців.

Надзвичайний та Повноважний Посол Канади в Україні Роман Ващук зазначив, що Канада співпрацює з системою безоплатної правової допомоги з 2014 року.

«Те, як добре система безоплатної правової допомоги розвинулась, є реальним здобутком України. Відкриття місцевих центрів та бюро, правових клубів «PRAVOKATOR» - ми бачимо, як зростає ця мережа, як створюються платформи для того, щоб громадяни та представники

*системи правосуддя могли дискутувати з приводу таких питань, як протидія насильству, цькуванню, захист прав споживачів, прав виборців, прав дітей. Все це має сприяти тому, щоб дати людям відчуття справедливості. Впевнений, це те, до чого прагнуть сьогодні українці», – наголосив **Роман Ващук**.*

Заступник Директора Відділу сприяння розвитку демократії та врядування Регіональної місії USAID в Україні та Білорусі Енн Хоппер наголосила на важливості співпраці владних установ та громадського суспільства у сфері підвищення правосвідомості українських громадян і у допомозі їм скористатися цими правами.

«Владі важлива ця співпраця для того, щоб підвищити правосвідомість громадян. І звичайно, це важливо для самих громадян – знати про свої права та мати можливість скористатися ними», – зауважила Енн Хоппер.

Учасники форуму зазначили, що мають значний досвід проведення правопросвітницьких кампаній, тому їх є чим поділитися. Ця зустріч надала можливість обмінятися результатами правопросвітницької діяльності, практичним досвідом, інноваціями.

«Віriamo, що форум стане головною правопросвітницькою платформою країни і збиратиметься щороку для підбиття підсумків зроблено за рік та окреслення нових планів», – зазначив Олексій Бонюк.

В ході пленарної сесії директорка Регіонального центру з надання БВПД Світлана Клішина виступила з доповіддю **«Важливість формування правової свідомості у молоді: досвід Одеської області»**.

«Всі ми знаємо відому фразу «Право однієї людини закінчується там, де починається право іншої людини». Дуже важливо, щоб з малих років це розуміли і діти. Тому одним з найважливіших завдань системи БПД є правопросвітництво серед дітей та молоді», – зазначила вона.

Директорка розповіла партнерам про досвід втілення фахівцями системи БПД Одеської області численні способи донесення до дітей правової інформації - практичні заняття, екскурсії, правові ігри тощо. Для того, щоб з'ясувати, з яким форматом заходів приходити в шкільне середовище, проводиться анонімне анкетування учнів, де з'ясовується, що для них цікавіше.

Найяскравішими заходами для школярів за останнім часом можна назвати організацію імпрровізованих судових засідань за підтримки судів м. Одеси та

навчальних закладів, а також українсько-канадського проекту підтримки судової реформи.

Реалізовані вони були учасниками Межвідомчого комітету правосуддя Одеської області, до складу якого входить Регіональний центр БВПД, поліція, прокуратура, адвокатура, суди. Наприклад, школярі взяли участь в

судових засіданнях на тему «Незаконний продаж алкогольних і тютюнових виробів». Школярі мали змогу виступити у ролі суддів, прокурорів, адвокатів, інсценували судовий процес і в підсумку «винесли рішення».

Такі заходи залишають після себе масу вражень, як у дітей, так і дорослих, у дітей формуються навички правового мислення, бажання поважати права інших і захищати свої, шукати методи і способи взаємодії з іншими членами суспільства, не порушуючи Закон.

Наприкінці виступу **Світлана Клішина** подякувала партнерам системи БПД - представників від державних і громадських організацій в Одеській області - за активну участь у правопросвітницьких заходах для молоді та закликала до подальшої співпраці, адже діти - це наше майбутнє.

І Всеукраїнський форум «Право&Свідомість» організовано Координаційним центром з надання правової допомоги за підтримки Міністерства юстиції України, Міжнародного фонду «Відродження», українсько-канадського проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Представники системи БПД Одеської області провели ознайомчий курс "Правнича допомога в Україні" для кандидатів на посаду судді, слухачів Національної школи суддів України

Дводенне навчання проводиться в Києві, Одесі, Харкові, Дніпрі, Львові та Чернівцях. Такий курс дасть змогу покращити розуміння цінностей та принципів діяльності системи безоплатної правової допомоги серед правничих спільнот.

В Одесі таке навчання проводилося впродовж 16-17 травня 2019 року у приміщенні Регіонального відділення Національної школи суддів України.

Навчальний курс включає такі теми, як цінності системи безоплатної правової допомоги, її функції

та структуру, особливості адвокатської діяльності у системі БПД, взаємодію центрів з надання БВПД із судами, здійснення представництва інтересів суб'єктів права на БВПД в судах, стандарти якості процесуальних документів, стандарти якості надання БВПД, принципи та форми відновного правосуддя, питання довіри до суду.

Спікерами на тренінгу виступили директор Регіонального центру з надання БВПД в Одеській області **Світлана Клішина**, начальник юридичного відділу територіального управління Державної судової адміністрації України в Одеській області **Ніна Львова**, начальник відділу забезпечення якості правової допомоги та підвищення кваліфікації її надавачів Регіонального центру **Олександр Мхітарян**, директора місцевих центрів з надання БВПД **Зося Славицька**, **Алла Перетятко**,

адвокат **Микола Стоянов**, заступник голови Комітету захисту професійних прав адвокатів та реалізації гарантій адвокатської діяльності Ради адвокатів Одеської області **Вадим Семенов**.

Регіональний центр взяв участь у нараді з питань запобігання та протидії домашньому насильству

23 травня 2019 року у приміщенні Одеської обласної державної адміністрації відбулась робоча нарада з питань стану реалізації заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству за ознакою статі в адміністративно-територіальних одиницях області. Від системи безоплатної правової допомоги у нараді взяла участь Вікторія Губко – в.о.заступника директора Регіонального центру з надання БВПД.

«На сьогоднішній день важливе питання домашнього насильства, так як на законодавчому рівні закріплено норми кримінальної відповідальності за вчинення відповідних неправомірних дій. В даному питанні необхідна чітка взаємодія між органами поліції та влади. Здійснення роз'яснювальної роботи, профілактичних заходів, соціальної та психологічної підтримки в сім'ях, де існує домашнє насильство, ми будемо досить жорстко контролювати», – наголосив заступник голови обласної державної

адміністрації **Віталій Свечинський**.

Учасники заходу обговорили питання про стан реалізації заходів забезпечення виконання Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» на регіональному рівні.

*«У кожному центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Одеській області за напрямком діяльності запобігання та протидії домашньому насильству визначені окремі фахівці, які пройшли відповідне навчання. Для надання правової допомоги постраждалим ми співпрацюємо з органами місцевого самоврядування, мобільними бригадами та громадськими організаціями. Протягом 2019 року фахівцями системи БВПД Одещини було проведено 34 правопросвітницьких заходи, зокрема флешмоби, інформаційні кампанії, круглі столи з партнерськими організаціями», - зазначила **Вікторія Губко**.*

Під час наради розглядались питання щодо аналізу діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області, впровадження Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», міжвідомчої взаємодії та комплексного підходу щодо реагування на випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

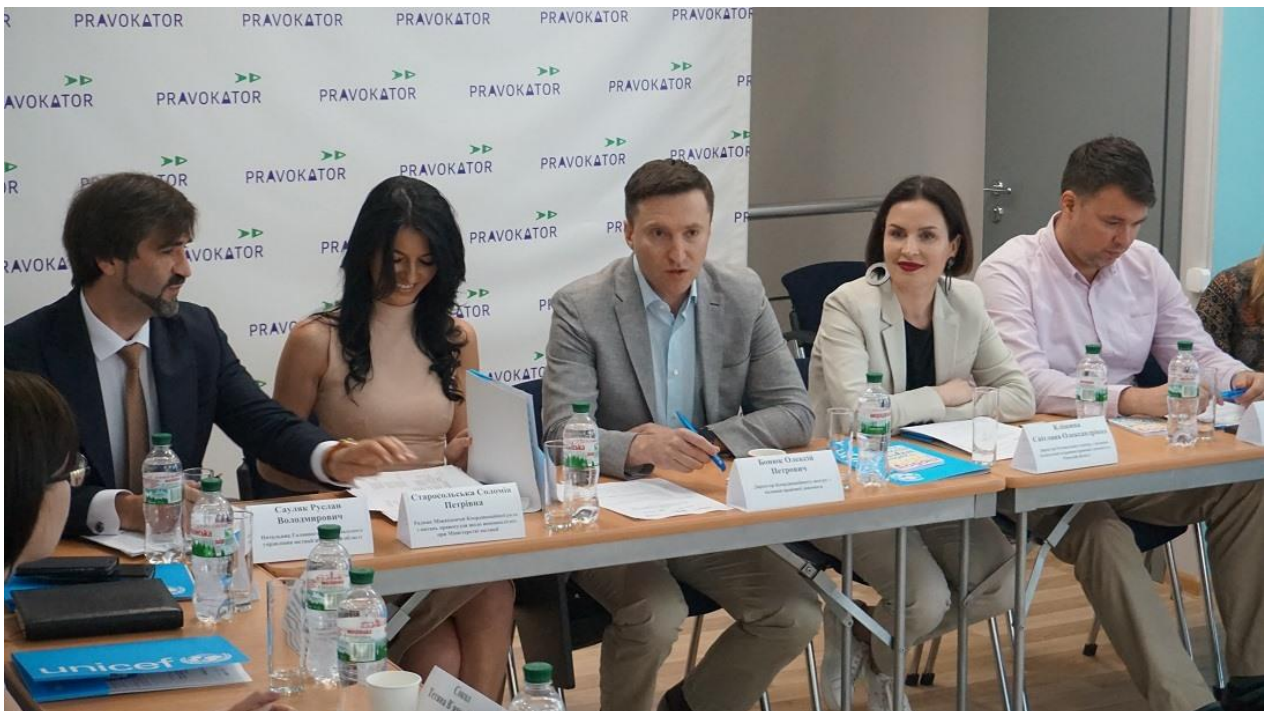
У нараді взяли участь заступники голів районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів рад міст обласного значення, сільських, міських, селищних рад об'єднаних територіальних громад, представники суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству за ознакою статі.

Програма відновлення для неповнолітніх на Одещині: 4 успішних «кейси»

Одеська область – один із шести регіонів, де реалізується пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину». Наразі на Одещині є вже чотири успішних кейси з медіації. Ще по двом справам готується процедура медіації, та один кейс надійшов у роботу. І це лише початок. Про це йшлося під час круглого столу, що відбувся сьогодні, 24 травня, у правовому клубі PRAVOKATOR.Одеса.

«Ми зараз робимо велику справу і бачимо, наскільки є затребувані відновні практики: дитину не карають, а повертають до гідного життя. Найголовніше – це те, що в інтересах цієї дитини об'єднуються сторони потерпілого, порушника та суспільства. Таким чином, усі учасники процесу мають можливість встановити справедливість», – зазначив директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Олексій Бонюк**.

Пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину» реалізується на базі системи надання БПД та на першому етапі впроваджується в Донецькій, Одеській, Львівській, Луганській, Миколаївській та Харківській областях. У кожному регіоні вже напрацьований певний досвід. Загалом за час дії «пілоту» вже укладено 15 угод про застосування програми відновлення для неповнолітніх.

«Одеська область – «серце» медіаційних процесів в Україні, а тому не дивно, що саме тут з'явився перший успішний кейс з медіації в рамках пілотного проекту. Я маю надію, що ми разом, за допомогою втілення програми відновлення, будемо творити та змінювати на найкраще майбутнє дітей, які стали учасниками програми. Дитина має стати в основі роботи усіх державних інститутів, бо це наше майбутнє», – зазначила радник Міжвідомчої Координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх при Міністерстві юстиції України **Соломія Старосольська**.

Відновне правосуддя – це можливість для дитини, яка вперше вчинила злочин легкої або середньої тяжкості, уникнути кримінального процесу. Прокурор може запропонувати неповнолітньому пройти процедуру відновлення. Тобто, примиритися із потерпілим за участі

адвоката-медіатора, відшкодувати завдану шкоду та пройти програму з ресоціалізації – протягом певного часу відвідувати заняття з психологом, тренінги, працювати з корпоративними наставниками тощо. Неповнолітній отримує шанс «переписати» своє життя за позитивним сценарієм, стати корисним членом суспільства.

Про перші успішні кейси та досвід взаємодії партнерів у межах програми відновлення для неповнолітніх розповіла директор Регіонального центру з надання БВПД в Одеській області **Світлана Клішина**, яка є координаторкою проекту в області.

«Маємо в роботі багато викликів – це й новий досвід взаємодії між партнерами, оперативність, іноді значні відстані, які мусять подолати учасники програми – психологи, медіатори, потерпілі, підозрювані. Але ж перед нами ціль – врятувати долю кожної дитини, яка зробила помилку, та дати їй шанс на гідне життя, повернути у суспільство. Ми вдячні нашим партнерам за ефективну взаємодію у цьому напрямі та гарну співпрацю», - зазначила Світлана Клішина.

В обговоренні взяли участь представники системи БПД, органів прокуратури, пробації, адвокатської спільноти, міжнародних партнерів та громадських організацій.

Довідково. «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину» впроваджується Міністерством юстиції України, Генеральною прокуратурою України на базі системи надання безоплатної правової допомоги за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх та ГО «Платформа прав людини».

«Суспільство може довіряти системі правосуддя, тільки якщо розуміє, як вона працює», - Світлана Клішина

Протягом дня сьогодні у м. Запоріжжя проходить круглий стіл «Роль Комунікаційних комітетів у забезпеченні довіри до системи правосуддя» за підтримки українсько-канадського Проекту підтримки судової реформи.

Діяльність Міжвідомчого комітету системи правосуддя Одеської області на заході презентує директорка Регіонального центру з надання БВПД Світлана Клішина, яка координує організаційну роботу комітету в регіоні.

Комітет реалізовує практичний підхід у забезпеченні скоординованих комунікацій і оперативного реагування на кризові ситуації і резонансні питання, що постають в системі правосуддя, а також для виявлення можливостей для співпраці з реалізації програм покращення доступу до правосуддя.

Основні завдання - впровадження ефективної комунікації з громадськістю для підвищення рівня довіри до системи правосуддя та посилення правової спроможності громади Одеського регіону.

До складу робочої групи комітету увійшли судді усіх юрисдикцій та інстанцій Одеської області, представники ради адвокатів Одеської області, системи БПД, Теруправління Державної судової адміністрації України в Одеській області, Одеської обласної ради, прокуратури, ГТУЮ в Одеській області та інші.

«Результатами роботи Комітету, зокрема, стала розробка проекту «Суд присяжних» та інформаційних матеріалів з популяризації роботи присяжних «Стань частиною правосуддя!» Також ми проаналізували основні проблеми, пов'язані з участю перекладачів на всіх стадіях процесу», - зазначила Світлана Клішина.

У подальшому учасники комітету планують розробити стандарти (правила) комунікацій, створити єдиний інформаційний портал, впровадити єдиний регіональний реєстр перекладачів та формувати мережу партнерів – громадських організацій для реалізації своїх завдань.

У Регіональному центрі відбулася зустріч зі старшим радником із правових питань Управління Верховного комісара ООН у справах біженців

04 травня 2019 року представники системи БПД Одеської області зустрілися із старшим радником із правових питань Управління Верховного комісара ООН у справах біженців Югом Біссо задля обговорення можливих напрямів співпраці.

Основним питанням, яке обговорювалося на зустрічі, було надання безоплатної правової допомоги біженцям та особам без громадянства.

Директор Регіонального центру **Світлана**

Клішина запропонувала сформуванню пулу адвокатів з числа партнерів центрів з надання БВПД для надання правової допомоги даній категорії осіб. Планується також розробити алгоритм отримання зворотного зв'язку від клієнтів для оцінювання якості правових послуг.

Говорили також про залучення перекладачів для забезпечення повноцінного консультування шукачів притулку, а також проведення тренінгів для фахівців системи БПД та адвокатів за участю суддів, які пройшли відповідне навчання.

Дискусійний клуб «Правова матриця» об'єднав правників Одеси

27 червня 2019 року у правовому клубі PRAVOKATOR.Одеса відбулася чергова зустріч дискусійного клубу «Правова матриця». Представники суддівського корпусу, адвокатів, прокурорів, наукових організацій обговорили тему окремої процесуальної дії, участь адвоката в окремій процесуальній дії за дорученням центру з надання безоплатної правової допомоги, етичні та процесуальні аспекти. Зустріч ініціював Координаційний центр за підтримки Проекту Ради Європи «Подальша підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», що фінансується Урядом Данії.

«На одному дискусійному майданчику ми збираємо представників юридичної професії, які займають протилежні сторони у процесі, а також тих, хто може модерувати цей процес. Це дає можливість обмінятися думками у зручному та відкритому форматі спілкування. Найважливіша ідея «Правової матриці» – можливість бути почутими при обговоренні гострих питань», - розповів про ідею дискусійного клубу директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Олексій Бонюк**.

В Одесі проходить вже третій захід у форматі «Правової матриці» - перші дві відбулися у Києві та Харкові. Тож, спільне уявлення про заявлену проблематику планується отримати, зібравши всі думки на загальнонаціональному рівні.

Учасники зустрічі в Одесі намагалися дійти порозуміння у питанні залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії між представниками судової влади, прокуратури, адвокатами. Під час дискусії виявлено проблеми, які виникають у діяльності системи безоплатної правової допомоги при виконанні постанов та ухвал органу досудового розслідування. Кожен

запит на призначення адвоката на окрему процесуальну дію повинен був обґрунтований і не порушувати право особи на справедливий захист.

Зустріч представників різних професійних спільнот мала на меті краще зрозуміти логіку та механізм дій інших учасників судового процесу. Відкритий діалог допоміг обговорити розбіжності у трактуванні цієї норми законодавства та поділитися наявними проблемами.

«У нас сьогодні присутні всі учасники системи правосуддя – судді, адвокати, прокурори, представники системи БПД, науковці. Все це розташовує до продуктивного діалогу, який приведе нас до отримання результату», - зазначила директорка Регіонального центру з надання БВПД в Одеській області **Світлана Клішина**.

Захід відбувся за підтримки Проекту Ради Європи «Подальша підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», що фінансується Урядом Данії. Представниця проекту **Сюзанна Мнацаканян** зазначила, що проект підтримки судової реформи працює в Україні вже 7 років, і за цей час завдяки такому партнерству можна побачити позитивні результати.

Більше фотографій заходу можна переглянути на сайті правового клубу PRAVOKATOR.Одеса за посиланням: <https://bit.ly/2X7xiDM>